

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 194/24

Luxemburg, 19 november 2024

Arresten van het Hof in de zaken C-808/21 | Commissie/Tsjechië en C-814/21 | Commissie/Polen
(Verkiezbaarheid en lidmaatschap van een politieke partij)

Burgerschap van de Unie: het Unierecht wordt geschonden als Unieburgers die in een lidstaat verblijven waarvan zij geen onderdaan zijn, geen lid mogen worden van een politieke partij

Door een nationaliteitsvereiste op te leggen, waarborgen Tsjechië en Polen geen gelijke behandeling met hun onderdanen bij de daadwerkelijke uitoefening van het passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezingen voor het Europees Parlement

Unieburgers die in een lidstaat verblijven waarvan zij de nationaliteit niet bezitten, hebben op grond van het Unierecht actief en passief kiesrecht bij lokale en Europese verkiezingen. De daadwerkelijke uitoefening van dit recht vereist dat deze burgers gelijke toegang hebben tot de middelen die voor de onderdanen van die lidstaat ter uitoefening van dit recht beschikbaar zijn. Aangezien de in het Unierecht toegekende electorale rechten dankzij het lidmaatschap van een politieke partij veel beter kunnen worden uitgeoefend, is het Hof van Justitie van oordeel dat Tsjechië en Polen het Unierecht hebben geschonden door Unieburgers die in deze lidstaten verblijven zonder er onderdaan van te zijn, het recht te ontfangen lid te worden van een politieke partij. Als deze Unieburgers lid zijn van een politieke partij, doet dat geen afbreuk aan de nationale identiteit van de Tsjechische Republiek en de Republiek Polen.

De Tsjechische en de Poolse wetgeving kennen het recht om lid te worden van een politieke partij uitsluitend toe aan eigen onderdanen. Volgens de Europese Commissie kunnen Unieburgers die in deze lidstaten verblijven zonder de nationaliteit daarvan te bezitten, daardoor hun in het Unierecht verankerde passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezingen voor het Europees Parlement niet onder dezelfde voorwaarden als Tsjechische en Poolse onderdanen uitoefenen.

De Commissie meent dat een dergelijke weigering een door het Unierecht¹ verboden verschil in behandeling op grond van nationaliteit vormt en heeft daarom bij het Hof van Justitie twee beroepen wegens niet-nakoming ingesteld tegen respectievelijk Tsjechië en Polen².

Het Hof wijst deze beroepen toe en stelt vast dat deze twee lidstaten hun verplichtingen krachtens de Verdragen niet zijn nagekomen.

Het merkt op dat **de daadwerkelijke uitoefening van de door het Unierecht gewaarborgde electorale rechten bij gemeenteraadsverkiezingen en Europese verkiezingen vereist dat Unieburgers die in een lidstaat verblijven waarvan zij de nationaliteit niet bezitten, gelijke toegang hebben tot de middelen waarover de onderdanen van die lidstaat beschikken om deze rechten doeltreffend uit te oefenen.**

Politieke partijen spelen een cruciale rol in het stelsel van representatieve democratie, dat concreet vorm geeft aan de democratie als waarde waarop de Unie met name is gegrond. **Door het verbod op het lidmaatschap van een**

politieke partij verkeren deze Unieburgers wat betreft de verkiesbaarheid bij gemeenteraadsverkiezingen en Europese verkiezingen dus in een minder gunstige positie dan Tsjechische en Poolse onderdanen. Die onderdanen zullen immers eerder worden gekozen dankzij hun lidmaatschap van een politieke partij die over de organisatiestructuren en de personele, administratieve en financiële middelen beschikt om hun kandidatuur te ondersteunen. Bovendien vormt de partijpolitieke binding een van de criteria voor de keuze van de kiezers.

Dit door het Unierecht verboden verschil in behandeling kan niet worden gerechtvaardigd om redenen in verband met de eerbiediging van de nationale identiteit. Het Unierecht verplicht de lidstaten immers niet ertoe de betrokken Unieburgers het actief en passief kiesrecht te verlenen bij nationale verkiezingen, noch verbiedt het hun om de rol van deze burgers in een politieke partij in het kader van die verkiezingen te beperken.

NOTA BENE: Een beroep wegens niet-nakoming gericht tegen een lidstaat die zijn uit het recht van de Unie voortvloeiende verplichtingen niet is nagekomen, kan worden ingesteld door de Commissie of door een andere lidstaat. Indien het Hof van Justitie de niet-nakoming vaststelt, dient de betrokken lidstaat zo snel mogelijk aan dit arrest te voldoen. Wanneer de Commissie van oordeel is dat de lidstaat niet aan het arrest heeft voldaan, kan zij een nieuw beroep instellen en daarin financiële sancties vorderen. Worden de Commissie echter geen maatregelen tot omzetting van een richtlijn meegedeeld, dan kan het Hof van Justitie, op voorstel van de Commissie, bij het eerste arrest sancties opleggen.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De volledige tekst en, indien van toepassing, de samenvatting van de arresten ([C-808/21](#), [C-814/21](#)) zijn op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van de arresten zijn beschikbaar via „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Volg ons!

¹ Namelijk artikel 22 VWEU, volgens welk artikel iedere burger van de Unie die verblijf houdt in een lidstaat waarvan hij geen onderdaan is, het actief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezingen voor het Europees Parlement bezit in de lidstaat waar hij verblijft, onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die staat.

² Het beroep tegen de Tsjechische Republiek betreft tevens het verbod om lid te worden van een politieke beweging dat geldt voor Unieburgers die in deze lidstaat verblijven en niet over de nationaliteit daarvan beschikken.